

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:		Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok	4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka	2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
Na štvrt' roka	1 " — "	Majiteľ' a vydavateľ':	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
jednotlivé číslo 8 hal.		JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Veľké shromaždenie slovenských katolíkov.

Katolícka Ludová Jednota, najväčšia to organizácia krajiny, od jej utvorenia 18. januára 1908. slávnostne prevedeného, vydržiava už šieste valné shromaždenie.

Za mestami Sopron, Zenta, Székesfehérvár, Pécs, Budapešť, Katolícka Ludová Jednota valným shromaždením jej 8. decembra navštívi kultúrne stredisko Horniakov mesto Prešov, ktoré túto príležitosť použije ku slávnostnému zasväteniu 1600 ročnej pamiatky vyhlásenia slobody kresťanstva.

Tohoročné valné shromaždenie Katolíckej Ludovej Jednoty teda spojené bude s veľkolepými Konštantínskymi slávnosťami, na ktorých sa súčasťnia osvietení páni arcipastieri Hornouhorska: dr. August *Fischer-Colbrie*, biskup košický, a Štefan *Novák* grécko-katolícky biskup prešovský, ďalej Melchior *Takács*, praepošt praelat jásovársky, taktiež aj krajinskí vyslancovia: pápežský praelát Ján *Molnár*, skut. vn. t. radca Štefan *Rakovszky*, Mikuláš *Zboray*, Georg *Szmrecsányi*, Aladár *Gedeon*, Koloman *Brestyenzsky*, Ján *Bartos*, Anton *Beszkid* a Štefan *Haller* Predsedníctvo Katolíckej Ludovej Jednoty a prešovského riaditeľstva z tejto príležitosti s programom valného shromaždenia uverejňujú nasledovné vyzvanie:

Bratia katolíci!

Tisícšesťsto rokov je tomu, čo vyslobodilo sa prenasledované, utlačené, do tmavých katakomb vtisnuté kresťanstvo a čo cisár Kon-

štántin Veliký štítom jeho mohútnej obrany zastrel našu Cirkev. Túto prevelkej významnosti udalosť, mimoriadnou oduševnenosťou zasväcujú katolíci po celom svete. Viere svojej vždy verne oddaný ľud Hornouhorska, vyslobodenie Cirkvi zpod prenasledovania vztekľého pohanstva, zasvätiť ide veľkolepými slávnosťami. **K zakončeniu Konštantínskych slávností Katolícka Ludová Jednota, najmohútnejšia to, 300.000 členov spočítajúca kultúrna organizácia krajiny riadne valné krajinské shromaždenie svoje 8. decembra vydržiava v Prešove.** V tomto shromaždení súčasťnia sa osvietení páni arcipastieri, vodcovia katolíckeho verejného života a budú účtovať o tom, v *akom stave nachodí sa u nás katolicizmus.*

Bratia katolíci prešovskí a šarišskej stolice! Slušnou pompou, nezkalnou oduševnenosťou a imponujúcim množstvom katolíckeho obecnstva privítajme *neohrozených vodcov sebaopovedomych katolíkov, najmohutnejší kultúrny spolok krajiny, Katolícku Ludovú Jednotu.*

Veľké úlohy očakávajú nás katolíkov Uhorska. Hor' sa preto do posledného chlapa pod zástavu Katolíckej Ludovej Jednoty, aby neodolateľne pevná a mohútne bola naša, kresťanstvo brániaca armáda.

Programm slávnosti je nasledujúci:

I. Cirkevné slávnosti.

1. Dňa 8. decembra ráno o pol osmej hodine sv. omša a slovenská kázeň v rim. katolíckom hlavnom kostole: drží mestský farár praepošt Adalbert *Zaborovszky*.

2. Ráno o 9. hodine slávnostná sv. omša.

V katolíckom mestskom hlavnom kostole sv. omšu slúži osvietený pán biskup košický dr. August *Fischer-Colbrie*. Kázeň v maďarskej reči drží pápežský praelát Ján *Molnár*.

3. O 10. hodine slávnostná sv. omša a slovenská kázeň v kostole františkánskom.

II. Valné shromaždenie Katolíckej Ludovej Jednoty.

Dňa 8. decembra o pol 11. hodine predpoludním ročné riadne valné shromaždenie krajinskej organizácie Katolíckej Ludovej Jednoty vo Veľkej sieni reduty.

Predseda: Štefan *Rakovszky*, skut. vn. tajný radca. krajinský vyslanec.

Valné shromaždenie zaháji osvietený pán biskup košický, dr. August *Fischer-Colbrie*.

Zpráva hlavného tajomníka. Predostre Štefan *Haller*, krajinský vyslanec.

Reč o jubilárnych slávnostiach Konštantinských, drží: dr. Jozef *Vass*, pápežský komorník, správca pešťanského kollegiuma sv. Imricha.

Reči zo stránky Katolíckej Ludovej Jednoty držia: Melchior *Takács*, praepošt-praelát jasovársky, Aladár *Gedeon* krajinský vyslanec a gréc. kat. osvietený pán biskup prešovský, dr. Stefan *Novák*.

Valné shromaždenie rečou zakluči: Mikuláš *Zboray*, krajinský vyslanec, predseda Katolíckej Ludovej Jednoty.

III. Slovenské ľudové shromaždenie.

Popoludní o pol tretej hodine slovenské valné shromaždenie vo veľkej sieni mestskej reduty, príležitostne na dvore katolíckeho kruhu Rákócziho.

Predseda: Adalbert *Zaborovszky*, praepošt, mestský farár.

Valné shromaždenie zaháji osvietený pán biskup košický dr. August *Fischer-Colbrie*.

Rečníci: Ján *Bartos*, Koloman *Brestyenzsky* Georg *Szmrecsányi*, krajinskí vyslancovia: Michal *Palyó* farár obce Magyarkapronca a Jozef *Vasskő* dekan-farár obce Zboró.

Základnú reč držal: Alexander *Gerbery*, titulárny kanonik, grécko-katolícky farár prešovský.

Za tým nasleduje:

IV. Cirkevná slávnosť.

Popoludní o pol piatej hodine v rim. kat. mestskom hlavnom kostole slávnostné **Te Deum** drží osvietený pán biskup košický dr. August *Fischer-Colbrie*.

V Prešove, dňa 20. novembra r. 1913.

V mene riaditeľstva:

Alexander Gerbery,
tít. kanonik, gr.-kat. farár.

Adalbert Zaborovszky,
praepost-farár.

Predsedníctvo Kat. Lud. Jednoty

Prvý kongress kresťanskej ľudovej strany.

Zo všetkých strán krajiny vyše 400 vodcov kresťanskej ľudovej strany 11. novembra shromaždili sa v miestnostiach starej snemovne, aby pojednávali o politickom rozpoložení krajiny a záležitostiach cirkve, o nesnesiteľnej biede ľudu a zvlášte o veľavážnej otázke organizovania kresťanskej ľudovej strany. Medzi katolikmi aj snád ešte nikdy nebolo pozorovať tak ohnivého a pri tom úprimného oduševnenia, ako v tomto prvom krajinskom kongresse kresťanskej ľudovej strany, na ktorom ako poprední vodcovia strany prítomní boli nasledujúci:

Gróf Aladár *Zichy*, Štefan *Rakovszky*, pápežský praelát Ján *Molnár*, dr. Mikuláš *Zboray*, Georg *Szmrecsányi*, Ján *Bartos*, Karol *Huszár* Štefan *Haller*, Koloman *Brestyenzsky*, dr. Anton *Beszkid*, Ján *Frey*, krajinskí vyslancovia. Dr. Alexander *Ernszt*, hlavný správca Katolíckej Ludovej Jednoty, statkár Julius *Jánoky-Madocsányi*, nekďajší krajinský vyslanec; pravotári: nemeštótski Albert *Szabó*, dr. Béla *Landauer*, praepošt farár Adalbert *Zaborovszky*, Alexander *Gaal*, Georg *Horváth*, Ondrej *Kuna*, početní duchovní, praepošti, opáti, dekaní, farári, kapláni, učitelia, statkári, priemyselníci a robotníci.

Predsedníctvo pri hlučnom oslavovaní prítomných zaujal predseda kresťanskej ľudovej strany snemovej, gróf Aladár *Zichy*. Vedľa neho sedeli podpredsedovia strany: pápežský praelát Ján *Molnár* a Štefan *Rakovszky*. Prítomných srdečne privítal a kongress nasledujúcou rečou zahájil:

Gróf Aladár Zichy.

Shromaždili sme sa, aby sme o tom pojednávali čo poľahke katolíckych záležitostí v úzkom spojení stojí s katolíckym životom. Často čujem, že naša strana odchýlila sa od jej pôvodného smeru. Ja preto s úplnou rozhodnosťou ohrožujem sa proti tejto bezzákladnej mienke. V prvom rade s tým máme na číste byť, že kresťanská ľudová strana preto je utvorená, aby bránila katolícky, patrične kresťanský svetový názor. K obráteniu tohoto svetového názora a aby on aj úplne uplatnený byť mohol, prvá a najväčšia potreba je zabezpečenie verejnej slobody. Medzi verejnými slobodami ale na prvom mieste treba brániť *parlamentárnu slobodu* a kresťanská ľudová strana prítomne za obranu a zabezpečenie tejto slobody bojuje v spojení s inými stránkami opozície. Lúto mi je, že medzi nami a tými, s ktorými včul bojujeme za verejné slobody, poľahke za uplatnenie kresťanského názora jestvujú také protivné náhľady, ktoré nekdý snád, ba istotne postavili nás proti sebe, prítomne ale, v týchto smutných časoch, spojenými silami treba nám bojovať, bo vidíme a so žiaľom zkusujeme, že *Uhorsko v tomto okamžení není je ústavná krajina*. Nachodíme sa na tej ceste, že dnes-zajtra z Uhorska spraví štát policajný. K podrobnému pojednávaniu o tomto hroziacom nám nebezpečenstve, k ustáleniu smeru, aký nasledovať máme v politických bojoch a zápasoch proti terajším zkaznosným zámerom, svolali sme tento krajinský kongres, ktorý, keď všetkých prítomných s najväčšou radosťou opätne vítam, s týmto zahájujem.

Členovia kongressu sdvihli sa z ich miest a stojačky oslavovali oblúbeného predsedu, ktorý poďakujúc sa za hlučné ovácie, vyslovil žiadosť, aby ako prvý rečník ujal sa slova hlavný správca Katolíckej Ľudovej Jednoty

Dr. Alexander Ernzt.

— Cirkevná politika vždy jestvuje — týmto slovami začal svoju reč — zároveň ako vždy jestvuje politika hospodárska a kultúrna. Preto aj otázky svetového názora z politiky nemožno vylúčiť, Volakedy v tejto istej sieni Koloman Széll to povedal Jánovi Molnárovi: *medzi nami stojí celý svet*. A mal aj pravdu. Po celej

Europe totiž oproti sebe stoja stránky kresťanské a stránky protikresťanské a kde tieto protívy výrazu nedosiahnu v parlamente, tam každodenne porážku utrpia náš svetový názor a kresťanské zásady. Parlament je bojišťom presvedčenia a jestli v Uhorsku jestvuje kresťanské presvedčenie, vtedy kresťanská strana musí byť aj v parlamente. Kde v politike není tohoto rozdielu, kde ináč aspoň verejne nie zcela nepriateľskej nálady strana smocní sa parlamentu, tam tiež stále panuje nebezpečie, bo možno, že táto premohtná strana dnes síce neohrožuje naše zásady, to ale je len otázkou času a príležitosti.

Každá krajina Europy dospela už ku kristalizovaniu kresťanského presvedčenia. Gróf Ferdinand Zichy nezačal konfessionálnu politiku, bo prijal všetky podmienky moderného parlamentárneho štátu a utvoril politickú stránku ktorá v programme jej v unctioni drží právo kresťanského presvedčenia. Cez štyridsať rokov minulosti jestvujúce vlády, obrovský vplyv zadovážily si v celom obore verejného života. Mohútnemu vplyvu každej vlády — v štátnej službe stojacich asi štristotisc úradníkov ani nespomínajúc — podrobené sú banky, podniky veľkého priemyslu, vystavené je veľké hospodárstvo a jedným slovom všetko. V Uhorsku stretáme sa početne s takými náhľadmi, ktoré zo stránky vládnej moci ešte vždy nespatrijú žiadnej nepriateľskej nálady, hotové sú spriatelíť sa s ňou a *nečítia potrebnosť jestvovania kresťanskej politickej strany*. V tom ale veľmi sa mýlia, bo vládna moc nezastupuje svetový názor, a na vládnom systéme vybudovaná strana snáži sa byť vždy mocnejšou bez ohľadu na svetový názor.

Tak teda, keď aj medzi vládou a kresťanským názorom netrjavú jednostajné boje, tak že nielen že není sú vytvorené veľké zásadné srážky, lež s istotou môžeme tvrdiť, že snáhy ktoré miesto nachádzajú v kruhoch vládnej moci, jedného dňa, keď dozrejú, celou silou mocou proti nám sa obrátia. O tejto pravde presvedčil sa *O'Connel, Windthorst, Lueger* a u nás gróf Ferdinand Zichy, ktorý na čele kresťanskej ľudovej strany vypísal obranu kresťanského názora a jeho uplatnenie v celom obore politickom, gróf Ferdinand Zichy kresťan-

skú ľudovú stranu utvoril v šesťdesiatom roku svojho života, lež už pred dvadsať rokami pokúsil sa jeho veľký plán previesť a bárs aj cez celé lustrum bez úspechu zápasil, predsa neztratil dôveru a po dvadsať rokoch, v cirkevno-politických bojoch, vtedy, keď starí súbojníci jeho so zavintou zástavou malomyselne ostali pozadku, zmužile vyzval katolícke obecnstvo krajiny: **katolíci, nedôverujte v nikom, len v sebe samých.** Ako ranený lev vrhol sa na politické bojište a hľa, s koncom nového dvadsaťročia nepodvratne môžeme ustáliť, *že nepracoval bez výsledku,*

Odkedy táto strana jestvuje, nemohli vynášať kresťanskému názoru protivné zákonodarské nariadenia a isté veľké noviny včul len s uctou a uznaním spomínať musia kresťanskú ľudovú stranu.

Kresťanská ľudová strana aj včul pevne stojí v radoch neohrošených bojovníkov a neodchýliac sa od pôvodného jej smeru a povolania, bojuje za verejné slobody a nech sa stane čo chce, táto strana nikdy neustúpi od svojich zásad a rozhodne bude žiadať navrátenie právneho poriadku. V ťažkých časoch a za neprajných okolností, vedú sa tieto boje, v ktorých slovo podvodu o mnoho je nebezpečnejšie ako hluk krutého boja. Keď ale snáď aj vidíme daktorých, čo v týchto bojoch myseľ tratia a bojazlive sa uťahujú, to nech žiadneho vplyvu nemá na naše snahy a len k tomu má nás povzbudzovať, aby tým pevnej sdrúžili sme sa s pospolitým ľudom. Vždy sa nám treba na to rozpamätať, že tú veľkú myšlienku, ktorú vzbudil gróf Ferdinand Zichy, vykoreniť nikdy nemožno.

Gróf Ferdinand Zichy neni viac medzi nami. Početných iných výtečníkov našich už tiež niet viacej. Mnohí ustávajú, bo posiaľ pracovali napnutou silou. Niet viac starej generácie a nová neni silnejšia, Obetivosť je tiež menšia, tým väčšia je ale náklonnosť k zapieraniu pôvodných zásad a tým častejšie je slovo podvodu. Predsa však dosiahli sme značných úspechov, pracujeme v živote hospodárskom, vážnu prácu začíname v obore finančnom, máme nepočtené spolky mužských a pre ženské, máme **Katolícku Ľudovú Jednotu**, ktorá je najväčšia organizácia krajiny. Tu je svrchovaný čas k podujatiu nového kroka. **Kresťanskú ľudovú stranu orga-**

nizuje na modernom základe. *Vedme opravde moderný politický život, skalopevne sdrúžujme sa s našim pospolitým ľudom a poučujme ho o všetkom, čo slúži ku jeho blahu.*

Veľké dielo grófa Ferdinanda Zichyho nikdy nezanikne. Šťastie sa mení, osud tak obrovskej myšlienky ale ako je Grófa Ferdinanda Zichyho, nezávisí od šťastia. Táto myšlienka opanovala už celé Uhorsko, my nasledujeme smer, ktorý kresťanského presvedčenia stránky všetkých vzdelaných národov Európy zastupujú v parlamentoch. **Z celej sily našej bojujme ďalej za samostatnú, neodvislú kresťanskú ľudovú stranu.**

Dr. Alexander Ernszt s tým sostúpil z rečníšťa a za zdlhavých ováciach a hlučných potleskoch ujal sa slova krajinský vyslanec

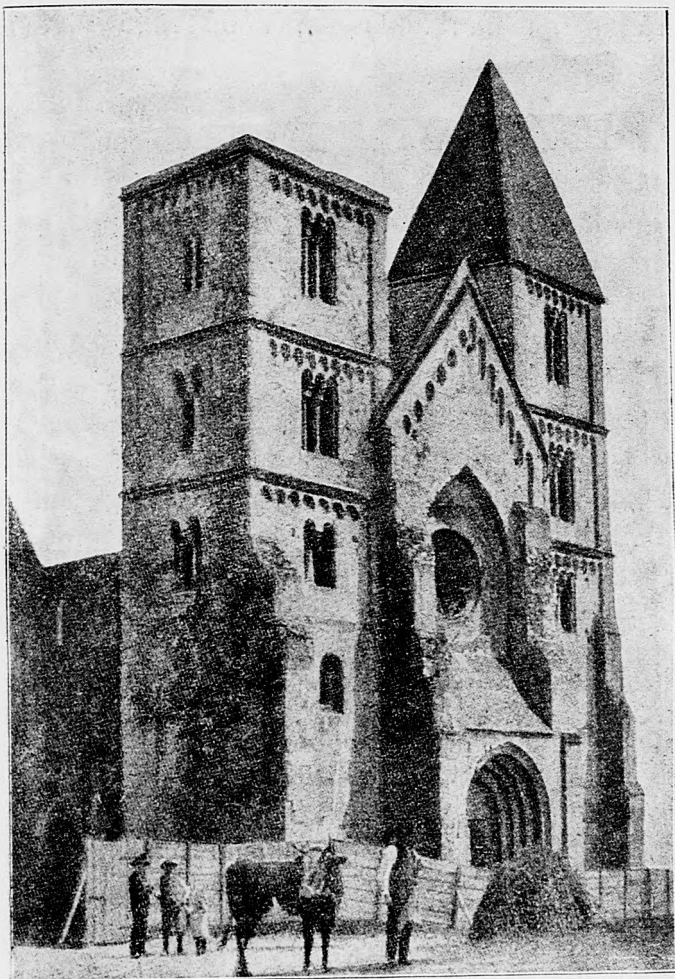
Štefan Haller.

Rečník za všestrannej hlbokoj pozornosti vysvetloval potrebnosť, úlohy a terajsie účinkovanie kresťanskej ľudovej strany, za tým pokračoval nasledovne:

Kresťanská ľudová strana v politickom ohľade má byť mohutným, neodolateľným faktorom. My potrebujeme silu a moc, bo na bojišti politickom, jedine toto rozhoduje. Cez práva, ako svedčia o tom príklady minulosti a prítomnosti, ľahko je prebrdnuť, ľahko je spravdливость a slušnosť utláčať, pravdu oflinkovať; s mocou treba sa porátať, treba s ňou zápasiť. Takúto politickú moc ale treba najprv utvoriť, čo jedine dá sa previesť získaním odhodlaných prívržencov, ku čomu nevyhnutelne potrebná je: *Krajinská organizácia strany.*

Toto posiaľ chybovalo každej politickej strane v Uhorsku. Chybovalo to aj nám. Následky toho sú práve tak smutné ako známe. Korrupcia, nevedomosť, všestranná neistota preto označuje celú politiku Uhorska. Z tejto príčiny ťažký život má tu každá statočná opozičná stránka, bo ako známe, pravda, spravdливость, zákony krajiny a práva ľudu vystavené sú svedóli privátnych politikov, ktorí delia sa v štátnej moci a nezákonne vynášajú zákonmi každej slobody pozbavujú ľud a celú krajinu uvalujú do najväčšieho nebezpečenstva. Proti tejto všeobecnej záhube krajinu a ľud obrániť môže jedine:

Pevne zorganizovaná, náležite vycvičená, do boja vždy hotová armáda. Ku skalopevnému organizovaniu sa núti nás z jednej strany vládna moc, ktorej ku všetkému hotoví náhončí z hora utláčajú nás neslýchanou vzteklosťou; z druhej strany zas núti nás k tomu bezúzdny a pevne organizovaný radikalizmus. Proti týmto dvom nebezpečným zámerom aj slobody krajiny a práva ľudu obrániť môžeme jedine pevne orga-

Rumy prastarého kostola v Zsámbeke.

nizovanou, náležite vycvičenou a do boja vždy hotovou armádou.

Nezkladne pevnú organizáciu kresťanskej ľudovej strany bezodkladne treba nám utvoriť. Od tohoto závisí blaho kresťanského ľudu a krajiny pre celú budúcnosť. Nesmieme sa viac pridržať tej starej metódy, že len v čas volieb poučujeme ľud a najvýznamnejšie okresy ponechávame náhode alebo schopnosti kandidátov. Úspechy, ktoré pri voľbách chceme dosiahnuť, popredku musíme si zabezpečiť. Nesmieme vždy len hádať a prorokovať, lež všetkých seapo-

vedomých kresťanských občanov čo s nami držia, na ktorých sa spoľahnúť môžeme, máme po mene znať a majú sa aj rozhodne osvedčiť že skutočne s nami držia. Kresťanskú ľudovú stranu preto v záujme samého kresťanského ľudu organizovať máme po celej krajine. Ku tomuto cieľu potrebné tlačivá, ako základné stanovy, krátke poučenie ako treba organizovanie prevádzať a hárky ku podpisom členov, stredisko krajinskej kresťanskej ľudovej strany snemovej (Budapešť, IV., Ferencz József-rakpart 27.) ochotne a zdarma posiela každému, kto si ich na dopisničke žiada. **Hor' sa teda do práce! Nech žije krajinská organizácia kresťanskej ľudovej strany!**

(Dokončenie nasleduje.)

Z biharskej uteká ľud.

Biharská stolica je hniezdom a rodiskom Tiszov. Voľakedy ona patrila medzi najbohatšie územia. V tom čase tamojší ľud nevedel o Amerike, bo veď udržala ho jeho vlastná zem, Pod režimom liberálov však skoro celá biharská stolica prešla do rúk agentov, ktorí riadia vyvandrovanie. V biharskej bolo tiež aj veľa džen trikov, takých sedmoslivkárskeho zemanov. Tito zväčša na mizinu vyšli, bo tlačilo sa im pracovať. O týchto bedárov starosť mali Tiszovci. Vsadili ich do rôznych úradov a tak ich zachránili od hladovej smrti. Najväčším protektorom biharských zemanov bol a je gróf Štefan Tisza. Vo všetkých biharských okresoch z ich radu dal voliť poslancov. Jedného vymenoval za ministra, druhého za predsedu snemu, tretieho za štátneho sekretára atď. O zemanov mal Tisza starosť, o ľud robotný ale nie. Preto ľud biharský hodený je za korisť vysťahovaleckých agentov, Parolode spoločnosti Cunard a zároveň aj z nemeckých morských prístavov chodiace parolode preplnené sú biharským ľudom a zo štatistiky celkom presne možno vykázať, že v revolúcii nevykrvácalo tolko biharcánov, koľko ich včulká, ani celkom za rok do Ameriky vyvandrovalo, ačpráve známe je, že biharsko patrí medzi tie najúrodnejšie stolice a že je tam najbohatším zemepánom gróf Štefan Tisza.

Ku ališpánovi biharskej stolice nedávno zo stránky tamojších slúžnovských úradov došly

zprávy, dľa ktorých v biharskej stolici od nového roku do 1. novembra 3700 passov vystavili do Ameriky. Lenže číslá tie samé v sebe

Na Lame jazdia chlapi v berlínskom zverinci.

nedokazujú veľa 3—4000 bolo takých vyťahovalcov, ktorí bez passu, pomocou agentov prešli z biharského Kanánu.

Jedon z biharských úradských o týchto úžasných pomeroch osvedčil sa nasledovne:

Passy veľú už ani veľmi nepýtajú naši ľudia, z čiastky preto nie, bo v platnosti je nariadenie ministra vnútra, ktoré obmedzuje vyvandrovanie, z čiastky preto nie, bo «morskí páni urodzení» — ako naši sedliaci agentov nazvali — znajú spôsob, ako možno bez passov do Ameriky ufujazdiť. V okrese Tenke je taká obec, v ktorej len staré baby ostaly doma. Všetci vyťahovalci v tom povedomí šli do Ameriky, že na jar navrátia sa domov, bo «morský pán urodzený» ruku im dal na to, že za rok v baniach amerických toľko zarobia, že pekne rúče vyplatia parcelláčne dlhy, bo najviac tieto ženú náš ľud do Ameriky. Naši ľudia totiž namlúvili sa dali ku skupovaniu parcellí, ktorý obchod sprostredkovali kadejakí nesvedomí páni. Peňazí však nemali, následkom toho ľudu hrozila ekzekúcia. K tomu prišli tohoročné povodne, ktoré všetku úrodu, ba v mnohých obciach ešte aj príbytky znivočily a tak ako svet

stojí, v biharskej stolici ešte nebolo tak hroznej biedy, aká tam bude tejto zimy. Že pšenicu sožrala hrdza a snet, že úrodu odniesly povodne, to nebolo to najhoršie, lež niet zemiakov a kukurice a bez toho niet života. Zázrak by bol, keby naši ľudia doma ostali.

Jedon mladý sedliak, ktorého i s dvadsiatimi jeho druhmi pohraničná stráž domov šupovala, takto sa vyslovil: Veľú nás nepustili do Ameriky, my predsa však vyjdeme z tadeto. Nemusíme umrieť hladom, nedá nám živnosti Stefan Tisza.

— Ako ste sa dostali na hranice bez passu?

— Z hamburgskej kancelárie poslali nám písmo, dľa neho sme sa riadili. V Marošévize v jednej krčme čakali nás dvaja «morskí páni urodzení». Museli sme sa najprv zaprisahať na živého Boha, že nikomu nezradíme, ako a kade ideme ďalej.

Takéto smutné pomery panujú v Tiszovom Biharsku. Stolica preplnená je mungovcami a o ten biedny ľud nestará sa nikto. A keď v Tiszovej stolici je takáto bieda, aká je inde? A aká bude, keď sa krajina neztrase mungovských panamistov!

Od Nitry.

Vrúčne vďaky vzdávam Bohu, že mi doprial tej radosti, že aj ja som mohol byť na tohoročnom valnom shromaždení katolíkov Uhorska, ktoré od 9—11. novembra vydržiavané bolo v Budapešti. Toho roku prvýkrát som bol na tých slávnostach, lež moja duša natoľko sa rozjarila od toho, čo som na tomto katolíckom valnom shromaždení videl a čul, že od veľká každý rok budem putovať do Budapešte ku katolíckemu kongressu a povzbudím všetkých mojich priateľov a známych. Áno, každý dobrý katolík, ktorý to môže urobiť, nech aspoň raz ide na katolícky kongress. Nekoštuje to tak veľa, veď riaditeľstvo katolíckeho kongressu o o všetko má starosť. Kto nechce tri-štyri dni stráviť v Budapešti, ten aspoň nech je prítomný na processii, keď Prevelebnú Sviatosť Oltárnu po uliciach hlavného mesta nesú v sprievode množstva veriacich. To je tak veľkolepý objav, že povznese dušu aj neverca.

Ja sa nebudem rozpisovať o tohoročnom

katolíckom kongresse, bo o tom možno by bolo hrubú knihu napísať, len to spomenem, že všetky budapeštianske denníky obsírne zprávy donášaly o tomto kongresse, čo je veľký pokrok, keď si pomyslíme, že tie noviny zväčša židáci píšu. Vzdor toho, vecne a bez urážky písaly o tých katolíckych slávnostiach. Uznali tí novinári že na tom kongresse panovala zaujatosť, že sa tam prednášky vydržovali o takých otázkach, ktoré nielen pre katolíkov sú dobré, potrebné a spasonosné, lež pre všetkých ľudí. Uznali tí novinári, že všetci rečníci a prednášatelia katolíckeho kongressu sú vysoko učení a že katolíci majú účinných a obetavých vodcov.

Toto bola mienka našich nepriateľov o katolíckom kongresse. Jedine socialdemokrati nezatajili v sebe zlobu a nenávisť a dľa obyčaje aj včul s posmechom písali, že vraj celá paraďa len k tomu bola sriadená, aby kňazia ovečkám vlnu obstrihali.

Na túto hlúposť nemáme poznámky. Keď ale už o novinách píšem, zvedavý som bol, ako mienka o katolíckom kongresse tie slovenské noviny, ktoré sa za jediné katolícke vydávajú. V tých novinách ani spomienky nebolo o katolíckom kongresse. Nič, ani slova. Ako zamlčaly prešporské a trnavské Konstantínske slávnosti, tak v známosť nevzaly ani XII. valné shromaždenie katolíkov Uhorska. A dobre to tak, bo ver len s posmechom by boly o ňom písaly. Načo urážať cirkev a tých mužov, ktorí na katolíckom kongresse prítomní boli a pracujú za oslavu katolicizmu. *Nitran.*

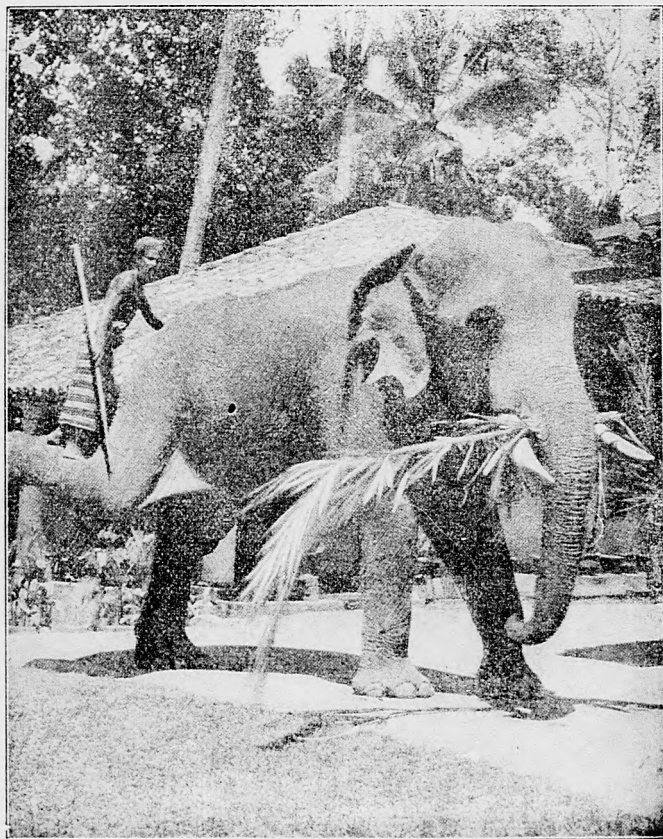
Oppozícia vo viedenských delegáciach.

V smysle vyrovnania r. 1867. uzavretého spoločné záležitosti týkajúce sa Rakúsko Uhorska vybavuje osobitný a spoločný krajinský výbor. Tento výbor tak u nás ako aj v Rakúsku menujú delegáciou. Ku poradám týchto delegácií vysiela svojich členov uhorská snemovňa vyslancov a veľmožov ako aj viedenská ríšska rada oboch Domov. Do delegácií Uhorsko posielala 60 a Rakúsko tiež 60 delegátov. Zasadnutia v jednom roku vydržávajú vo Viedni a v druhom roku v Budapešti. Spoločné záležitosti o ktorých v delegáciach pojednávajú sú nasle-

dujúce; politika zahraničia, spoločné vojenské záležitosti a spoločný rozpočet týchto záležitostí. Odkedy v Uhorsku mungovci páchajú ich nezákonnisti, opozícia nebrala účasť v zasadnutiach delegácií. V tomto roku ale cieľom odhalenia mungovských panamistov aj v delegáciach teda pred celým vzdelaným svetom, opozícia súčasťnuje sa v zasadnutiach terajších delegácií a opoziční delegáti sú: gróf Albert Apponyi, gróf Michal Károlyi, Štefan Rakovszky, Béla Rakovszky, gróf Julius Andrássy, Martin Lovászy a Vilhelm Vázsonyi. Delegátov opozície, hrozne sa nalakali mungovskí delegáti a preto ku delegáciám doviezť dali dvadsať od hlavy do päty ozbrojených ztrázcov Tiszovho parlamentu

Lukács sol a karty v delegáciach.

Prvé zasadnutie delegácií bolo 19. novembra. Delegáti opozície ku zasadnutiam v úplnom počte dostavili sa až 20. nov. Prišli ale mungovci a s nimi ozdoba mungovskej strany: dľa súdobného výroku najväčší panamista Európy, Ladislav Lukács. K uhorskému domu, kde vydržávajú zasadnutia, doviezol sa na automobile v magnátskom rúchu. Ako vsak vykročil z automo-

Indický slon svojmu pastierovi otrča zadnú nohu, aby si naň vysadol.

bila, pridalo sa mu volačo veľmi neprijemného. Nekdajší dunaserdahelský zverolekár Henrik Szerdahelyi hodil doň batík s pol kilom soli a paklík špinavých kariet. Sol sa rozliala po čier-

a zaiste aj panamy páchal. Lukácsovi sa nič nestalo. Tisza ale a nalakaní mungovci dali hneď zavolať viedenskú policaj, ktorá najprv zatkla Szerdahelyiho a potom mungovských

Pohanská modlitebňa v Indii.

ných magnátskych šatoch a na lakaný Lukács výzeral ako biela socha. Až keď videl ako okolo neho lietajú špinavé karty, prišlo mu na myseľ, že takýmto neobvyčajným spôsobom vítajú ho včul v Uhorskom Dome, kde nekdy panoval

delegátov odprovadila do Burgu, kde jeho veličenstvo kráľ držel trónnu reč, v ktorej sa vyslovil o zahraničnom rozpoložení monarchie a poukázal na rôzne potreby, ktoré treba zaokrýť spoločným rozpočtom.

Velké mesto v budúcnosti.

Istý americký mernik takto si predstavuje vývin veľkosvetského mesta, ktoré v budúcnosti stavať majú nie do šírky a dĺžky, lež do výšky.

V zasadnutí 21. novembra uhorskej delegácii zprávu predložil minister zahraničia gróf Leopold Berchtold. Túto príležitosť použili uhorskí delegáti gróf Ján Hadik, gróf Julius Andrássy, gróf Károlyi, knieža Windischgrätz, Béla Rakovszky a v ostrých rečiach ohrozovali sa proti vyslaniu Tiszovej stráže do delegácií a posvietili na nešťastnú zahraničnú politiku, akú zvlášte počas balkánskej vojny prevádzal minister gróf Leopold Berchtold. Cieľom odhalenia a pretriasania mungovských panám delegáti opozície na 25. novembra svolaf dali mimoriadne plenárne zasadnutie delegácií.

Balkánska vojna stála nás len 406 miliónov korún.

Spoločný vojenský minister delegáciám predstrel zprávu, z ktorej vysvitá, že balkánska vojna, ktorú sme mi ani nevedli, stojí nás 406·68 millionov korún. Povolenie tejto hroznej summy od delegácií včul žiada spoločný minister vojny, ačpráve ju už dávno minuli. Z tohoto môžeme si pomysleť, čo by nás to bolo koštovalo, keby sme skutočne vojnu boli viedli. Mungovcom je to včul všetko jedno. Nech ľud hladom mre, oni aj miliardy povolia na vojenské ciele.

Mungovci štrajkujú.

Delegáti opozície na 25 novembra svolaf dali plenárne zasadnutie delegácií. K tomuto zasadnutiu však nedostavil sa ani jeden mungovský delegát, zaiste v strachu pred odhalením nových panám. Následkom toho nové plenárne zasadnutie delegácií svolané je na 1. decembra.

B E S E D N I C A.

Jožkov záloh.

(Dokončenie.)

— Nehovoríte zle, mamička moja. Pozajtri bude jarmok v meste. Vtedy by som mohol predaf Sivaňu, keby som sa vedel rozhodnúť ku odpredaju.

Medzitým tetka Katka bola u Piatrov a u Svoreňov a ponač svojho človeka nenašla ani u jedných, ani u druhých, vrátila sa domov, aby aj Jožka zavolala hľadať toho človeka, ktorý sa za ňu zaujíma. Keď prišla do pitvora, z kuchyne počula veľký hrmot a klopanie.

— Ba ozaj kto sa tam bije s rajnicami a mi-

misami? — mrmlala svoj pár hladajúca vdova a dopoly odchýliac dvere, nakukla do kuchyne.

— Ježiš Maria, neopušť ma! Tu je čert alebo mátoha! — odskočila tetka Katka odo dvier s viskaním, prenikajúcim až do špikov a jako šialerá vybehla na cestu volať o ratu.

O niekoľko minút celý dvor bol plný zien a chlapov. Chlapi, ktorí stáli napredku, v rukách stískali sekery alebo drúky. A čakali so zatajeným dychom, že kedy vyjde čert z kuchyne. A čert o chvíľu vytrčil rožky cez dvere, ktoré tetka Katka nechala otvorené.

— Chlapi pozor! Vsetcia tak držte sekery, aby ste v každom okamženi mohli s nimi udreť! — riekol ktosi v zástupe a v nasledujúcom okamženi mátoha vyšla z kuchyne do pitvora.

— No teraz! — zvolali chlapi hotoví k útoku.

— Pozriteže! Veď je to moja Sivaňa! Aby jej nikto neublížil! — zvolal Jožko, priskočiac ku svojej jalovici. Práve v dobrý čas. Takto nemohli zabíť jeho milú jalovičku. Ale koniec jedného drúka Jožka udrel po hlave. No veď mal dosť tvrdú hlavu: neprebila sa, len mu zapuchla, tak že mu na druhý deň klobúk bol malý. Aj toto len preto bola väčšia galiba, bo v tretí deň na jarmoku spáchal tú chybu, že si kúpil o dve čísla objemnejší klobúk, než jaký potreboval, keď hlavu nemal zapuchnutu a takto, keď mu hlava odpuchla, ak podul čo aj len malý vetrik, Jožkov klobúk sa vždy kotúlal a on vždy — hybaj za klobúkom.

No, ale aj my sme sa trochu ďalej zakotúlali, než kde sme sa zakotúľaf mali. Totižto kupovanie klobúka prechádzalo odpredanie a odplkanie Sivane.

— Hej, nikdy ja viac nebudem mať takúto peknú jalovicu! — vzdychol Jožko so slzami v očiach, keď sa lúčil so svojou milou Sivaňou. A nepohol sa dotiaľ z tržišťa, kým Sivaňu jej nový gazda neodviedol.

Potom nasledoval dlhý rad jednačiek pod siatrami remeselníkov. Bolo už dosť pozde večer, keď všetko potrebné bolo kúpené.

(Tolko už aj tu môžeme podotknúť, že z ceny Sivane sotva ostalo na novú fajku a na paklík dohánu.)

V druhý deň večer Jožko obliekol si všetko nové a s krstným otcom Pavlom Košanom išiel do Strakošov na pytačky.

Privítali ich veľmi milo. Tetka Hanka naskutku prikryla stól im k vôli. Jano Strakoš Pazucha poslal pre trúnok a čosi-kamsi hriate parilo sa už na stole Ale Jožka čosi veľmi znepokojovalo. Totižto keď prišli do Strakošov, našli tam jedného soka v osobe ryehtárovho syna Michala, ktorý sa veľmi divne usmieval s deérou domáceho gazdu Žofkou, keď Jožko so svojim pytačom vnišiel do izby.

Rozhovor za čas akosi viazol. Shovárali sa o počasí, o oračke, o sejbe a o všeličom podobne zaujímavom.

Konečne bolo po večeri a rúčka na hodinách už viackrát prekonala svoju okružnú cestu (pravda nie toľkokrát, ako Jožkove myšlienky okolo pytačky).

Jožko viackrát upozornil krstného otca koncom špicatých krpcov, aby už začal. Krstný otec zas lakom povzbudzoval Jožka ku tomu istému. Toto povzbudzovanie trvalo už tak dlho, že sa gazdovi Strakošovi začalo zívaf. A vieme, že zívafie je najchytľavejšia choroba, čosi-kamsi všetci v izbe prítomní začali otvárať ústa ako vráta.

— No, už je tu čas, teraz alebo nikdy! — pomyslel si Jožko; zaostřil si hrdlo, vykrútil si fúzy a taktó začal pýtanie:

— Nuž... viete... prišiel som, strýčko Janko!

— Dobre si urobil, synku, čakal som fa.

— Veď vy, strýčko, aj tak viete, prečo sme prišli. Veru nie pre iné, len preto, čo ste mi v nedelu slúbil, ak ste si to totižto ináč nerozmyslel odtedy.

— Nie, syn môj, nerozmyslel som si. Čo ja raz poviem, pri tom ostanem až do smrti.

— A už je to raz pravda, že ste vy statočný človek — zamiešal sa do reči «pytač» Pavel Košan.

— Lenže táto záležitosť nezávisi len odo mňa — pokračoval domáci gazda — musime sa spýtať aj Žofy, či sa chce vydať?

— Pravda, pravda! — prisviedčaf Košan aj hlavou a Jožko s obavou pozrel na Žofku, ktorá sedela na lavici pod pecou a rychtárov Michal jej práve čosi šepkal do ucha.

— Žofka moja! — riekol domáci gazda dcére — choď, zavolaj Žofu na niekoľko okamžení.

— Žofu?!... Vašu slúžku? — spýtal sa prekvapený Jožko.

— Áno, ju. Ona je tiež moja, bo som ju ja vychoval, čo sirotu bez otca a matky... No veď je už tu... Počuješ Žofa... poď bližšie. no veď hybaj! Tento poctivý mládenec prišiel k nám na pytačky a ja som fa mu zo svojej stránky už aj slúbil. Teda zostáva už len tvoje slovo.

Pekná, štihlá deva tmavo-ružovej tvári nepohla sa odo dvier. Líca jej bléaly a verná zvyku všetkých dievčeniec, keď sú v rozpakoch, aj ona mrvila medzi prstami uzol zásterky.

Jožko vyskočiac z miesta, tak pozeral raz na devu zase na gazdu, ako keď by bol potratil rozum.

— No čo je, synku? Čo sa ti nepozdáva? — spýtal sa ho domáci gazda.

— Chyba je! — šepkal mládenec.

— V Žofe? Nehovor také, ty nešťastník!

— V tom je chyba, že ste mi vy slúbil svoju vlastnú dcéru a nie chovanicu.

— To som neurobil, syn môj!

— Tak ste ma mali za blázna! — pokračoval takmer plačlivým hlasom Jožko.

— Žofa sa veľmi hanbila. S hnevom pozrela na mládenca.

Jaj ty blázon! riekla sotva slyšateľným hlasom a vyskočila von dvermi.

— Hlupák si, synku, nerozumel si môj figel — riekol domáci gazda.

— Zjedzte si vaše figle! Mňa ste zničili! Predal som si pre váš figel jediná jalovicu za mizerných sto korún, aby som počestne v nových šatách mohol prísť do vášho domu! Hej, nemáte vy srdca, ani Boha, že ste mi tak ľahkomyselne narobili škody.

Jožko vyčítal Strakošovi, medzi čím sa mu oči zalialy slzami. Oplakával svoju Sivaňu.

Žofa načúvala v pitvore, kukala cez kľúčovú dierku a ľúto jej padlo nešťastníka. Vrátila sa do izby a taktó riekla gazdovi:

— Strýčko Janko, za poltreťa roka som si nevyňala od vás slúžobné, dajte mi teraz sto korún.

— Dám, dieťa moje, dám. A jestli chceš, naskutku ti všetko vyplatím — riekol gazda Jano a z veľkého na harmoniku chodiaceho pugilára vylovil jednu stókorunovú banknotu.

Pytači medzi tým zavinšovali dobrú noc a pohli sa ku dverám.

— Dočkajže! — riekla Žofa Jožkovi, podávajúc mu bankovku. — Tu máš, toľkoto fa stály šaty. Kúp si druhú jalovicu. Ale nové šaty rano sem pošli.

— Ty hlúpa! — zvolali od razu aj gazda aj gazdiná. — Prečo si taktó mrháš peniaze? Načo ti budú mužské šaty?

— Veď vari volakedy aj mne pomôže Pán Boh vydať sa za nejakého poriadneho človeka. Šaty budú preňho.

Jožkovo srdce teraz prenikla akási dosiaľ necitena teplota. Nevzal banknotu, lež chytil Žofinu ruku a povedal:

— Odpusť, Žofka, že som bol taký hlúpy. Ak pristaneš na mňa a na moju chudobu, buď mojou ženou!

— Vidiš, synku, predsa si nie taký hlúpak, akým si vyzeral — poznamenal Jano Strakoš-Pazucha.

Vo veľkých počerných očiach peknej Žofy zjavil sa úsmev blaženosti, v nasledujúcom okamžení ale riekla s chladnou vážnosťou:

— Teraz nie! Ale peniaze si len vezmi. O rok alebo pozdejšie, keď sa v dedine už dosť nasmejú na tebe, vtedy si môžeš prísť pre šaty, ktoré budem opatrovať čo záloh za požičku...

Nepotrebujem ani spomenúť, že Jožko nečakal celý rok, bo na fašiangy si už vymenil záloh.

CHYRNÍK.

Noví kardináli. Dľa nepodvratne istého prameňa svätý otec pápež Pius X. ešte pred vianočnými sviatkami vydržiava konsisterium a utvorí víacej kardinálov. Medzi novými kardinálmi s istotou bude a kardinálsky klobúk ešte pred novým rokom dostane i najdôstojnejší pán knieža-primas, arcibiskup ostrihomský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján *Csernoch*.

Konštantske slávnosti v Nitre vo veľkých rozmeroch vydržiavané boly 23. novembra. Hlavným protektorom týchto slávností bol osvietený pán biskup

gróf Vilhelm Batthyány. O zariadenie slávnosti veľké zásluhy zadovážili si: predseda katolíckeho Kruhu, praelát-kanonik Alois Jeszenszky a dekan-farár praepošt Koloman Szmda.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v X. a XI. obežníku svojom cirkevnom uverejnil svoje nariadenie o Konštantínskych slávnosťach z príležitosti zasvätenia 1600-ročnej pamiatky vyhlásenia slobody kresťanstva, ďalej sdělil nariadenie ministra výučby poľažne učiteľov povolaných ku vojenskej službe, duchovenstvo a veriacich konečne vyzval ku zaopatreniu si Svätého Písma ktoré v slovenskej reči vydáva Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Odporúča tiež i katolícky misijnársky kalendár «Posol sv. Gabriela» a rozličné spolky. Katolícky čitateľný kruh 16. novembra vydržoval konštantínsku slávnosť, z ktorej príležitosti osvietený pán biskup povedal veľavýznamnú reč a Barnabaš Toszt biskupský notár vysvetľoval účinkovanie kresťanstva behom 1600 rokov. Deň sv. Alžbety patrónky sídelného chrámu, slávnostne a za prítomnosti katolíckych škôl zasvätený bol 19. novembra. Spolok Alžbety v tento deň tiež vydržoval shromaždenie a väčšie-menšie podpory udelil chudobným žiakom. Spolok katolíckych tovaryšov 16. novembra vydržoval sociálny poučný večierok, z ktorej príležitosti dr. Julius Kardos profesor a kňaz praemonstratský prednášku držal o pokroku náboženstva v Uhorsku. Nariadením osvieteného pána biskupa ako kapláni preložení sú: Ludvik Jakubcsak z obce Pálya do Mádu, Karol Fiedler z Mádu do Monoka, Barnabaš Szabó z Monoka do Tótsóváru a Vendelin Genschur zo Sóváru do obce Szikszó. — Literálnej škole tunajších bohoslovcov darovali: Michal Laczko radca biskupskej sv. stolice a farár zo Szikszó 50 kor. a Michal Zapotoczky farár z Felsőolcsvár 20 korún.

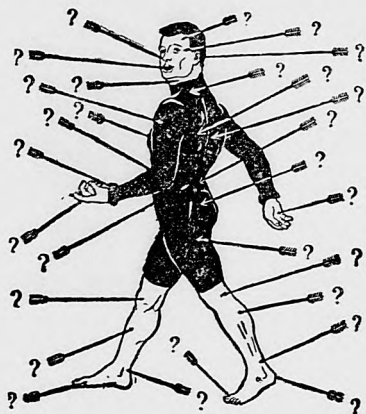
Chýry zo Šáriša. Prešov: Spolok stoličných katolíckych učiteľov 17. novembra v miestnosťach katolíckeho kruhu Rákócziho vydržoval svoje ročné shromaždenie, v ktorom súčasťníci sa: Osvietený pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie, župan a podžupan šárišskej stolice, kráľovski a cirkevní školdozorcovia, Jozef Magyar mestský notár, duchovenstvo a učiteľia vo veľkom počte. Veľavýznamné shromaždenie peknoú rečou zahájil Adalbert Zaborovszky, praepošt, mestský farár a spolu aj predseda spolku. Franc *Kirchenheuter* správca tunajšej domovne slepých za tým držal prednášku o vyučovaní a živote slepých svereného si ústavu. Po čom ujal sa slova Karol *Huszár*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany a v hlboko poučnej reči vysvetľoval úlohy učiteľstva z ohľadov hospodárskych a sociálnych. Po predložení ročnej zprávy shromaždenie zakľúčil osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie. Na opravu tunajšieho hlavného kostola doteraz rezolvané je 39 tisíc korún. Chýrny chrám tento, dľa plánov hlavnomestského staviteľa Schuleka zcela bude opravený sodpovedne svojmu pôvodnému slohu. — Katolícky kruh Rákócziho 16. novembra zariadil svoj prvý lite-

rálny večierok, z ktorej príležitosti o ucte bl. Panny Marie prednášku držal profesor gr. kat. praeparandie Pavel Petrassevich. — *Magyarkapronca*: Štedrosťou patróna a príkladnou obetivosťou veriacich, horlivému farárovi Michalovi Palyó vystavenú novú faru 20. novembra slávnostne posvätil praepošt a prešovský farár Adalbert Zaborovszky.

Chýry zo Spiša. V našej stolici — ako čujeme — aj naďalej ostane doterajších šesť volebných okresov s istými premenami. — V mesiaci októbri v našej stolici liehvací obchod bol veľmi slabý; do iných krajov Uhorska odviezli na železnici 40 kusov rožného statku, do cudzozemska ale 12 kusov rožného statku a dva kone. — V Levoči a Kéžmarku zariadia sudy značiaci úrad. — Jeho veličenstvo kráľ starolubovenským pohorelcom poslal 2000 korún podpory. — Mesto Lubica už zostavilo svoj preliminár na rok 1914. Prijmov má byť 147.553 korún, výdavkov 147.262 korún a zvyšku 298 korún. Najväčší dôchodok mesta pozostáva z lesného príjmu, ktorý obnáša 81.200 korún. — Knieža Hohenlohe 19. novembra došiel na svoje javorinské pánstvo, aby poľoval na medvede. — Vo Vlachoch zavreli školy pre osýpky, ktoré tam vo veľkej miere vystúpily. V Kolbachoch za učiteľa ku r. k. škole povolili Lenarda Blehu, učiteľa nižšošľavského a k veľkolehemanovskej gr. kat. škole Jozefa Sedláka. Kéžmarská priemyselno-učňovská škola na tento školský rok dostala štátnej podpory 3526, kéžmarská obchodno-učňovská škola 2270 a novoveská obchodno-učňovská škola 800 korún. — Z mesta Poprádu v minulé dni deputácia bola u ministra obchodu a u direktii košicko-oderbergskej železnice v záležitosti vystavenia železničného nádražia. — Kéžmarský drevorubač Kornel Repko so svojou manželkou zdá sa byť drahým robotníkom, bo — Kupca Maximiliana Engelhardta neuspokojili sa s vyjednanou drevorubačskou mzdou, vlámali sa do magazína a ukradli tam bieliznu a šaty. — Istý duranský obyvateľ nedávno u kéžmarského starinára Schlesingera zadovážil si lacný kepeň. Vybral si na jarmoku vojenský kepeň a proboval ho tak dlho, kým s ním neufujazdil v priaznivom okamžení. Schlesinger už nemal nádeje, že dakedy príde ku kepeňu alebo ku peniazom, keď sa pred niekoľko dňami ustanovil uňho jeden chlapec, ktorý žiadal si taký vojenský kepeň, aký kúpil jeho otec. Starinárovi pravda zaraz svitlo v hlave. Policii na tejto stope bolo už ľahko chytiť zlodēja. — Základina v Kéžmarku stavať sa majúcej nemocnice obnáša 15.244 korún.

Utopili sa v močiari. Ján Mravec a Ondrej Palider pred niekoľkými rokmi sa presťahovali zo Zákopaného do Dolného Štefanova v Orave. Tieto dni na voze vybrali sa do Bobrova navštíviť svojich príbuzných. Ponevác rieka Orava bola rozvodnená, preto riekou neprebrodili na brode, lež urobíac veľkú zákrutu cez Medvedzie, Tvrdošín a Ústie išli do Bobrova. Na zpiatočnej ceste v Ústí sa zastavili a v krčme sa navečerali, medzičím si akiste trochu viac vypilili, bo vysad-

Hádanka života.

Prečo ? | **Kde ?**
trpíme boľastí | je chyba

Odpoveď na tieto otázky je pre mnoho ľudí hádankou života. A predsa je rozlúštenie snadné.

Naše telo stále ohrožujú nemoci. Keby sme nemoci necítili, nebránili by sme sa proti nim a ony zničily by naše telo úplne.

Ale vyššia moc to múdre zariadila, že tam, kde je nemoc, cítime boľastí. Tieto boľastí nútia nás premáhať zlé a zdravie si ratovať.

Boľasť nás teda upozorňuje, ukazuje zreteľne na miesto, kde je nemoc. A môžeme sa ľahko brániť, keď potierame miesta Fellerovým «Elsa-Fluidom».

Lámku, reumu, hoci aj v zastaralých pádoch, úsad, boľastí hlavy a hrdla, pichanie v ušiach, zuboch, boľenie nervozitu, pichanie v tele, trhanie v údoch, influenzu, boľenie v chrbte a v kĺboch, ochrnutie, slabosť, migrénu, boľavé oči, vredy, poranenia, nespavosť a mnoho iných chorôb hojí znamenite Fellerov «Elsa-Fluid». Aj pri kašle, chrýpke, náteche, boľastí v prsách a hrdle dokázal sa «Elsa-Fluid» znamenite. — 12 malých flaštičiek, 6 dvojitých alebo 2 špeciálne flašky stoja franko K 5.—, 24 malých, 12 dvojitých alebo 4 špeciálne flašky stoja franko K 8.60.

Chceme Vám povedať, že tisíce ľudí, ktorí trpia na žalúdočnú krč, slabý apetít, pálenie záhy, tlak v žalúdku, grganie, zdutosť, tvrdú stolicu a zlatú žilu, iste zkusili pri tých nemociach dobré účinky prečisťujúcich Rhebarbarových «Elsa-pilúl» z ktorých 6 škatuliek stojí franko K 4.—.

Ale chráňte sa napodobenín! Kto chce «Elsa-Fluid» a «Elsa-pilulky» dostať, nech píše jedine na adresu:

E. V. Feller apatekár
v Stubici, Kostolna-ulica č. 18. (Záhrebská stolica.)

Vinu

toho, že sa dieťa alebo trpiaci bez pomoci hynúť nechá, nechce zaiste nikto na svoje svedomie vziať. Slabým deťom donáša Fellerov pravý štukový pečienkový tuk rýchle zotavenie, zosilnenie, pribúdanie na váhe a odporu schopnosť proti chorobám. Chudokrevné, skrofulosné a na žlazy trpiace deti a dospelí ho veľmi radi užívajú, pretože je úplne bez zápachu a bez chuti. Kojacim matkám poskytuje mlieko a nové telesné sily. Čistému, opravdu pravému tuku najjemnejšej jakosti, ako je tento, by sa mala dľa výpovedí mnohých lekárov, len predsa prednosť dať pred všetkými smiešaninami a emulsiami. Tento obsahuje na každý pád viac účinkujúcich častok. 2 sklenice za K 5.— franko zasiela lekárnik E. V. Feller, Stubica Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica.)

núce na voz zaspali a kone dľa ľubovôle braly sa ku Štepanovu. Keď prišli ku brodu zvanému «Močarina», kone prebrodily Oravu a dostaly sa domov, kde však susedia s hrúzou videli, že kone priviezly len prednú časť voza ani Mravca, ani Palidera nikde nebolo. Včasne rano išli ich hľadať a obidvoch našli mŕtvých v «Močarine».

Tá nešťastná pálenka. V Zaškove (st. oravská) 49-ročný gazda Ondrej škuta, ačkoliev rád mal svoju ženu rod. Mariu Žaškovskú, keď si viac vypil, predsa jej tu i tu trochu poprikladal. Lenže minulý týždeň Škuta tak ovalil svoju ženu kolom z plota po hlave, že táto o hodinu zomrela. Nešťastnú matku oplakáva 7 sirôt. Škutu odvedli do väzenia okresného súdu v Dolnom Kubíne, kde ho uväznili.

Pevná vôľa nás privádza k cieľu. Však len zdraví ľudia majú pevnú vôľu, tedy nie tí, ktorí sú nespavosťou, nervosnosťou, lámkou a inými neuhmi soslabení. Radíme našim čitateľom tieto neuhy odstrániť a odporúčame k tomuto cieľu Fellerov svetochýrny Elsafluid. Tento utišuje a mierni boľosti, osvežuje, pomáha predišť kašlu, zachrípnutie, influence a boľeniu hrdla, ďalej poskytuje dobrý spánok, soslilňuje nervy, svaly a žlázy a je opravdivou podporou zdravia a sily. Má sa ale len pravý Fellerov Elsafluid kupovať a majú sa odmietat napodobeniny, ktoré z nepoctivých pohnutiek prichodia do obehu, tak aj rozličné pálenky, tekutiny atď., jaké kramári a kupci predávajú, lebo sa nikdy nevie, za jaké sa majú považovať. Objednajte Fellerov Elsafluid len direktne u lekárnika E. V. Feller v Stubici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica) 12 malých alebo 6 dvojitých alebo 2 špeciálne sklenice za K 5.— franko.

Slnko a hviezdy dakedy byly dostatočné k označeniu času, veľal ale všetko na minutu musí ísť, preto aj každý potrebuje dobré, spoľahlivé hodinky. To ale nemôžu byť plechové, falošne chodiace hodinky so zlým zátvorom, ktoré hned sú zaprášené a ostanú stáť. Zarovnak nemôžu to byť bazar hodinky za 3 koruny. Spoľahlivé vačkové hodinky sú len presne repasované, na sekundu chodiace švajciarske. Svetochýrny vývozný dom H. Suttner v Laibachu číslo 705. má vlastnú protokolovanú dielňu na hodinky vo Švajciarsku, ďalej má hlavné zastupiteľstvo «Zenith» dielne na hodiny, je teda skutočným prameňom švajciarskych hodín. Kto vôbec objednať si chce hodiny, tovar zo zlata striebra, nech si žiada. obrázkový cenník, ktorý každému ochotne pošle H. Suttner, Laibach 705.

Malacky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráčte prosím uvarejniť tento dopis v našom milom Kresťane.

S radosťou dávam na vedomie všetkým kresťanským ľudakom, že u nás na stoličných voľbách, ktoré dňa 30. októbra v prešporskej stolici byly prevedené, pán farár Ján Trubiyi bývalý krajinský vyslanec obdržal väčšinu, čomu sa my veľmi tešíme: Víťazstvo pána Trubinyiho je takmer zadosťučinenie kresťansko-ľudovej strany, bo veď túto stranu nikde tak neprenasledovali, a netupili národnarskí luteráni, ako v prešporskej a

máloktoľý ľudák prehltoľ od nich tolko nádaviek, ako pán Trubiny. V prešporskej stolici ľudová strana bola najsilnejšia. Jasnáhle gróf Ferdinand Zichy vytýčil bol zástavu kresťanskej ľudovej strany, všetci katolíci stolice prešporskej hrnuli sa pod ňu a keby nebolo bývalo Bánffyckých zbojníckych volieb, skoro v každom okrese bol by zvláľzil ľudový kandidát, tak silné korene pustila tu kresťanská ľudová strana. Lenže diabol závidel tie úspechy. Rozlobil sa, že presporskí Slováci tak krásne spoludžia i poslal medzi nich svojich pomocníkov v osobe luteránskych národniarov, ktorí nenávisťou vrhli sa na katolíckych Slovákov stolice prešporskej a rozbili kresťanskú ľudovú stranu. Mnohí pomáhali luteránom pri tejto podľej práci. Pomáhali im socialdemokrati o nichž národnári s chlúbou hovorili, že oni a socialdemokrati sú jedno a to isté. Neodmietli luteránski národnári ani priateľstvo liberáľov, bo veď liberáli a luteráni odjakživa za jedon remeň fahali, bárs to pred Slovákmí zapierali a tajili. Tolkým nápadom naši katolíci nemohli odolať, museli podľahnúť. Čakali, čo vykonajú chýrni ľudomilovia, ktorí za tú našu slovenčinu rukávy si ohrňali? Čo budú mať Slováci z tej luteránsko-pokrokárskej politiky? Prešly roky a výsledku nebolo žiadneho. Dokázalo sa, že národniarstvo horšie je, než liberalismás a že tí chýrni hojovníci slovenčiny nie sú iní, ako kšeftári. Po tejto smutnej zkušnosti otvorily sa oči oklamánym katolíckym Slovákom a hufne opustili stránku národniarstvu, tak že pri posledných stoličných voľbách z 32 národniar-ských kandidátov 26 prepadlo, čo je taká porážka, akú národnári ešte nikde neutrpeli. No zišlo sa im to. Prešporskí slovenskí katolíci radujú sa tomu, aspoň ich nebudú kadejakí luteráni a neznabožskí pokrokári pokúšať a tupiť ich svätú vieru. Aj prosím mojich katolíckych bratov po celej prešporskej, nech sa na veky odtrhnú od luteránskej národniarскеj strany, bo to je len zkaza pre nich a nech ku kresťanskej ľudovej strane vratia sa s tou oduševnenosťou a láskou, akou sa k nej dakedy vinuli.

***

Lešnica (Spiš).

Pochváľen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! prosím o láskavé uverejnenie mojho dopisu v našom «Krestane».

Kňazi dekanátskeho okresu starovesského 20. okt. držali svoje jasenné zasadnutie v Lešnici (Erdős); okrem všetkých okresných kňazov prítomný tam bol i Ján Kwiatkovič, duchovný z polských Nižných Šromoviec. Hlavným predmetom kongregácie bola otázka protíliehov. Uzavreli, že o tej prevážnej otázke viac razy do roka má sa pojednávať na kazateľnici, taktiež aj v škole a že v každej farnosti, kde by ešte nebol, založiť sa má spolok kresťanskej strielivosti. Reč bola i o zatváraní krčiem v nedelu a vo sviatok. Okresní kňazi za tým účtovali o tom, že od jarného zasadnutia v jednotlivých farnosťach kolko sa sossbieralo na podporu missii medzi pohanmi: na ten cieľ najviac obetovali veriaci hanušovski, totiž 87 korún a starovesskí 50 korún; pod zasadnutím istý okresný kňaz na tento svätý cieľ dal 10 korún. Cieľom podporovania sv. missii

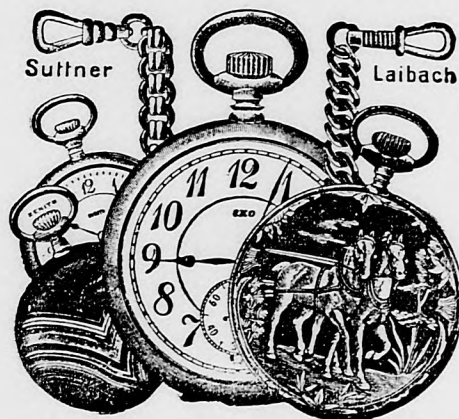
Právo máme

za naše peniaze žiadať na minútu presne chodiace, proti prachu pevne zatvorené, spoľahlivé švajciarske hodiny, toto naše právo aj bránime si najlepšie len vtedy, keď obrátíme sa na starodávnu, všestrannej dôvery účastnú,

svetochýrnu firmu **H. SUTTNER** Laibach 705. číslo

Pýtajte si obrázkový hlavný cenník zdarma a franko.

Má vlastnú protokollovanú dielňu vo Švajciarsku s ochr. známku «lko».

Hlavné zastupiteľstvo švajc. «Zenith» dielne na hodiny. Pôvodné fabr. ceny.

Hodinky

410. č. Privilegované nikkel-rozkopf hodiny, so strojom 36 hod. chodiacim, s emailovaným číselníkom K 4.10.
518. č. Tenké nikkel cyl.-remontoár hodinky s pevným strojom ... K 7.50.
101. č. Strieborné anker-rem., tenké hodinky s postriebným alebo pozláteným číselníkom ... K 11.—.

Prstienky

1049. č. Prstienky pre pánov z nového zlata... K 3.50.
14 kar. zlatý prsteň K 7.70.
1047. č. Prstienky pre pánov s peknými kameňami z nového zlata ... K 5.—.
2382. č. Elegantné prstienky pre ženské, s fajnými peknými kameňami... K 10.—.

550. číslo. Hodinkové retiazky niklové pre panie, pekného vyhotovenia... K 1.70
Tieže zo striebra s prsteňom k zatahnutiu K 5.90

1204. číslo. Budiček hodiny v niklovom zátvore, so zvláštnym anker-strojom, najfajnejšej jakosti 20 cm. vysoký, s ručičkou datum mesiaca označujúcou ... K 5.—

1371. číslo. Hodiny s kukučkou, v pekne rezanej truhlici, s pevným strojom, s kukučkou, ohlasujúcu hodiny a po hodiny a s bijúcim strojom, s pondusami ... K 9.75
Na to závdavok ... K 2.—

1362. číslo. Hodiny na stenu, s bijúcim strojom, s číselníkom zo skla, k natihnutiu retiazkami, s 2 pondusami, 30 cm. priemeru ... K 5.95
Na to závdavok ... K 2.—

Rozposielanie s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlani peňazi. Zamenenie nezodpovedného tovaru alebo navrátenie peňazi.

Zvláštny pozor na adresu: H. SUTTNER. Laibach 705.č.

Retiazky

2324. číslo. Amerikánska dublé retiazka k obtiahnutiu ... K 5.50.
2323. číslo. 14 karátová pancielová z atá retiazka k obtiahnutiu ... K 20.—.
865. č. Strieborná retiazka na hodinky, 30 grammov ťažká... K 4.40.
851. č. 50 gr. ťažká K 6.—.

Záušnice

1081. číslo. Pozlátené strieborné ... K 2.40.
14 kar. zlaté... K 6.70
6. číslo. S peknými opál kameňami a s patent zátvorem zo 14 kar. zlata K 7.—.
8. číslo. Dublé-kreol záušnice K 1.50. K 180, z opravdového zlata ... K 3.80.

kňazi medzi ľudom rozširovať budú nový slovenský krásny missijný kalendár: Posol Sv. Gabriela a zbierať budú predplatiteľov pre slovenský missijný časopis, ktorý už najbližšie má vychádzať. S tým poverený okresný kňaz od svojich oltárnych bratov prevzal na missijné ciele zbierané, už užívané marky a konce z cigár. Kňazi vyslovili svoju radosť, že konečne už vyšlo od dávna túžebne očakávané slovenské Písmo Sväté. Pred zasadnutím dekan Peter Krávecz posvätil novú krásnu faru, na ktorú gr. kat. prešovské biskupstvo ako patrón dalo 15.000 a farníci složili 4400 kor. *Prítomný.*

Odkazy redakcie.

O. H. B. Poštové poukázky len ku tomu pripojené boly ku číslu, aby ct. predplatelia upotreбили ich pri obnovení predplatku. Lúto nám je, že tomu ešte mnohí vždy nerozumia. — St. P. V. Nemožno.

Z ružomberkskej kráľ. súdnej stolice ako súdu konkurzov.

6344—1913. obč. číslo.

Ohlas.

Ružomberská kráľ. súdna stolica dáva na známosť, že v konkurze «Nizsnanemes dedinského hospodárskeho, potravného a úverového spolku» výkaz príspevkov zo stránky členov spolku v prospech massy konkurzu, pohľadnú možo u kurátora konkurzu v miestnosti súdnej stolice, ďalej u predsedu spolku, nižnanského obyvateľa Jána Vaszeka.

K predneseniu poznámok o tomto výkaze kr. súdna stolica ako termín ustanovuje deň 2. (druhého) decembra r. 1913 a 10¹/₂ hodinu predpoludním, k čomu do 5. čísla poschodnej miestnosti kr. súdnej stolice, členov spolku k dostaveniu sa povoláva s tým upozornením, že pre nedostavivších sa členov ako kurátor výmenovaný je ružomberkský pravotár dr. Mór Szécsen.

Ružomberok, 15. novembra 1913.

Géza Chudovszky v. r.
predseda.

Béla Muhovics v. r.
referent.

Či možno vyliečiť nemoce pľúc?

S touto veľavážnou otázkou zaoberajú sa všetci, čo trpia na astmu, pluzgierovú nemoc pľúciek a hrtana suchoty, katarh končiarov pľúc, zastaralý kašeľ, zašľajmovanie, dávné zachrypnutie a proti týmto chorobám posiaľ nenašli žiadneho lieku. Každý na tieto choroby trpiaci dostane od nás celkom zdarma a franko, vyobrazeniami opatrenú knihu ktorú napísal Dr. med. G. Guttmann hlavný lekár Finsen liečivného ústavu a táto kniha pojednáva otázku: „Či možno vyliečiť nemoce pľúc? Okrem toho pošleme aj vzorku nášeho svetochýrneho, liečivého tea. Tisíce, čo ho upotrebili, spomínajú ho s najväčšou pochvalou. Praktiční lekári toto té ako zvláštne dietetikum chvália a upotrebujú proti pluzgierovej nemoci pľúciek (suchoty) asthma, bronchite a katarhu hrtana. Toto té není tajný liek, lež, zostavené je z Lieber-zelin, ktoré cisarským nariadením prepustené sú obchodu. Cena jeho je tak nízka, že i chudobní zaopatřili si ho môžu. Aby sme ale každému chorému zavdali príležitosť, aby toto té bez všetkého rizika vyprobovať mohol a presvedčil sa o jakosti jeho choroby, odhodlali sme sa každému chorému poslať knižku: Či možno vyliečiť nemoce pľúc?“ spolu ale aj na prábu vzorku nášeho tea, a sice celkom zdarma a franko. Prosíme len dopisničku poslať so zreteľnou adreßou nasledujúcej firmy: **Puhlmann & Co.** Berlin, 455. Müggelstrasse 25.

Najväčší výber hudobných strojov každého druhu zasiela všestranne pochvalne uznaná firma

Hanns Konrad

cis. a kráľ. dvorný zasielca vývozný dom hudobných strojov
Brüx číslo 5193. (Čechy.)

Husle po K 5.80, 7.—, 10.50. Dobré harmoniky K 5.—, 8.40 a vyššie. Ustné harmoniky K 1.0, 1.—, 1.50. Ocariny K —.90, 1.20, 1.80. Accord citary K 4.80, 6.50. Príma koncertné citary K 16.—, 22.— a v. Hovoriace stroje (phonografy) K 8.50, gramofony K 22.—, 30.—. Flauty, klarinetty, stroje k fúkaniu v najväčšom výbere. Zasiela sa s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní peňazi. Riziko vytvorené. Zámena povolená alebo navrátenie peňazi. Hlavný cenník na žiadosť posiela sa každému franko a zdarma.

Obranu

nepotrebuje, kto u mňa kúpi si pôvodný belgického dórubu, štátne ubodnovnený s číslom uhodnovenia opatrený ameriskanský

buldož revolver na šesť výstřevkov k zaveseniu alebo k noseniu vo vauku
cena: 7 mm. 9 mm. 12 mm. K objednaníu s 7.50 8.25 9.25 poštovou dobierkou v budapeštianskej zbraň vývoznjej osade

HANNS KONRAD Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. I. poschodi. 10
Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Včul je čas

poštovou dopisničkou objednať si môj hlavný cenník, so 4000 vyobrazeniami rôznych darov k vianociam a v každej demáčosti potrebných článkov každého druhu. Tento skvostne zostavený hlavný cenník na žiadosť každému zdarma a franko zasiela **Hanns Konrad** cis. a kráľ. dvorný zasielca, vývozný dom **Brüx**, číslo 5203. (Čechy). Niklové hodinky K 3.90. Strieborné hodinky K 8.40. Niklový budiček K 2.90. Pendlové hodiny K 9.—. Hodiny s kukučkou K 8.50. Harmoniky K 5.—. Husle K 5.80. Revolver K 6.80. Ručné dóruby každého druhu, v domácnosti potrebné predmety z ocele, z kože, náčinia pre sačiarov, hračky pre deti atd. v najbohatšom výbere.

Od desaťročia
s výsledkom bez páru upotrebujú proti lámke a pakostnici

Kriegnerov

Prevyšuje všetky ostatné lieky proti pichaniu, lámke, klaníu, bolesfam v ťoch, drieku a v kostach.

Cena malej flašky 1 K, veľkej flašky 2 K, v každej lekární.

Rozposiela Kriegnerova lekaren Budapest, Kalvin-ter

Čierne ocel'ové remontoár hodinky.

4. číslo s bielym alebo s čiernym emaillovaným číselníkom s pozlátanou obrúčkou K 5.20. 4a. č. lepšieho, pevnejšieho dórubu K 5.80. 4a č. s duplovanou pokrievkou, presne regulované K 7. Riziko vytvorené, zámena povolená alebo návrat peňazi. Objednať možno s poštovou dobierkou v prvej dielni hodin, budapeštianskej osady 4

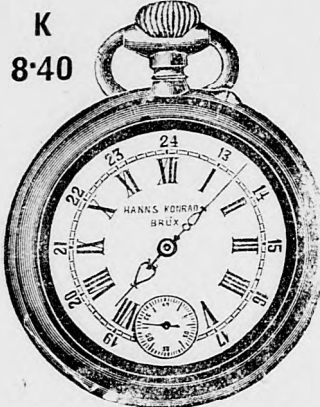
Hanns Konrad
v Budapešti, 280.,

Rákóczi-ut 8. N. K., I. poschodie.

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Lacné dobré strieb. hodinky

ako príležitostné dary pre chlapcov.

K
8-40

No. 4129 echt strieborné remontoar hodinky, so štampilom cis. kr. münzového úradu, s emailovaným číselníkom, s ručičkou sekúnd, presne regulované, s dobrým závorom K 8-40. No. 4130 podobné šarnírované hodinky, v lepšom vyhotovení K 9-50. No. 4131 s duplovaným závorom K 12-50. — No. 4101 s anker strojom, Roskopf systému K 12-80. — No. 4095. s pôvodným Adler Roskopf strojom K 14-50. — No. 4181 echt strieborné remontoar hodinky s duplovaným vrchnákom, emailovaným číselníkom, I-a strojom na 15 Rubín kameňoch, s ručičkou sekúnd, presne regulované K 16-50. Všetky hodinky sú náležite vy-

probované. Trojročná záruka na písme. S pošt. dobierkou zasiela prvá dielňa hodin

HANNES KONRAD,

cis. a král. zásielca Brúx, číslo 5188. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posla sa zdarma a franko.

Pekná ozdoba izby. Smyrna pokrovec

800. číslo. I-a jakosti, na stranách so

stejným, různé pred-tavujúcimi vzorkami, ako: lvov, psov, srny, jelene, lišky, 2 papagaje, gnomov, tigrov, kamzíkov, doroly v peknych farbách. 100 cm. šírky, 200 cm. dĺžky, kus len po K 5.00. — Veľký výter stolového a

posteleho náčnia, flanelové pokrovec, paplany atď. Riziko vytvorené. Zmena tovaru povolená alebo navrátenie peňazi. Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doplatení slani peňazi

HANNES KONRAD

budapeštianska vývozná osada, Budapešt, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. I. poschodie.

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma a franko. 11

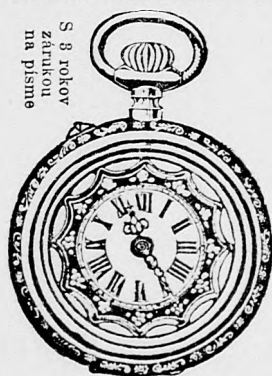
Friedrich Karol Hagenauer

kostolnych obrazov maliar na skle.

Budapešt, VIII., Gólya-u. 44. sz.

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ochotne poslúži s cennými rozvrhmi!

MEVYHADZUJTE PENIAZE

S 8 rokov zárukou na písme

za zlé hodinky, keď u mňa k dostek sú 007. čísla pôvodné

Delnicke Roskopf

vačkové hodinky za 4.50 K. Tieto hodinky chodia na kameňoch ich stroj je dokonale preskúmaný a napravený. V prípade tovar nesodpovie zameňnímu ho alebo vráti peniaze. Veľký výber vačkových hodín, reťazok, stejných hodín a ľudičkov. Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma. K objednávaniu s poštovou dobierkou v budapeštianskej vývoznaj dom: HANNES KONRAD Budapešt, 280, Rákóczi-ut 8. N. K. I. poschodie.

Najväčší vývoz hodin Uhorska. 7

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 8.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, driapané 30.

38, 42 K. — **Metové postele.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina alebo 1 spodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 50 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes** 134. pri Pilsen (Čechy).

Singerove šijacie stroje!

Celkom nová malá Singerka za K 60.—, dobre opravená pre domácnosť a pre remeslo od K 24 vyše! Bicikle, gramofony, platne v ľavých cenách. Na sklade má

Jozef Habán Budapešt, VII., Almássy-tér 14. Obrázkový cenník pošlem na žiadosť zdarma.

Najlepší český pramen k objednaníu.

Laoné perie na post!

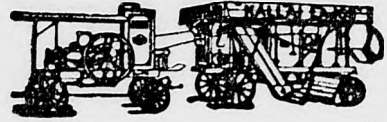
1 kg. sivé dobré driapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima pebiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, driapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Sklad: Budapešt, IV. Ferenc József-rakpart 21.

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

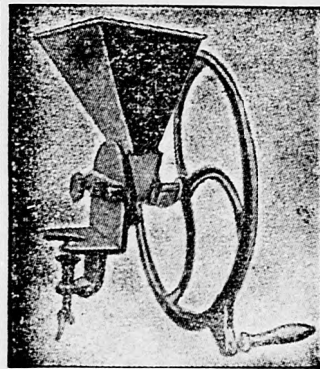
motorfabrika

Budapešt, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-miatiace stroje. Po celej krajine pochvalne známých najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Netreba viac ísť do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mliek, koľko potrebuje, vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť, náleďkom čoho kúpený stroj vypiatí sa sám od seba. Na tomto stroji možno mliek krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa dla ľubosti regulovať môže. — Cez jednu hodinu možno našom somleť 30—40 kgr. kukurice. — Smestia sa doň na raz 4 litre kukurice. Stroj i s kolešom váži 14 kgr. V hospodárstvach je neoceniteľný. Okrem kukurice možno na ňom mliek aj jačmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj so zaobalením za 20.— K. Pri

objednaní 10.— Ktrebaposlaf. Objednávania vopred prima.

HANNES KONRAD

veľkého obdodného domu osada 12

Budapešt, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. na I. poschodí.

Cenník s 5000 vyobrazeniami na žiadosť posla sa zdarma.

„Jágerská voda“

(žalúdkove kvapky).

Shotovujú v lekární milosrdných bratov v Jágrí (Eger). Tento výtečný liek už viac ako od 100 rokov po všetkých stranách Uhorska a zahraničia so z lástnym úspechom upotrebujú pri vnútorných neduhoch, aké sú: nechut k jedeniu, krče v žalúdku, závrat, kotika, mdloba, zimnica a krče zapríčinené vetraním atď. — Zovnútorne ale proti rheume, pakostnici, hlavybolu a bolesti na akejkoľvek čiastke tela s úspechom potrebujú sa ku poteraniu. Ponevác „Jágerská voda“ následkom mimoriadnej zvláštnosti jej veľmi je rozšírená, preto ju čisto padelajú, z tej príčiny dávajme **Granát Jablkom** ozdobeným otvorením kúpkom zateorenú.

Na základe r. 1905. pod číslom 70751/V. vydaného nariadenia ministerstva vnútra „Jágerská Voda“ shotovovat slobodno jedine v Jágerskej lekární Milosrdných Bratov a len ziad. dovol. je do obchodu ju uvádzat.

Malá flaška 50 h., stredná flaška K 1.50, veľká fl. K 3.— 12 malých flašiek K 5.— 12 stredných flašiek K 15.— 12 veľkých flašiek K 28.— 6 veľkých flašiek K 15.— K objednaníu v lekární Milosrdných Bratov v Jágrí (Eger). Jágerská voda k dostaniu je očhr. znakom. v oršetkých lekárnách a drogeriach Uhorska.

